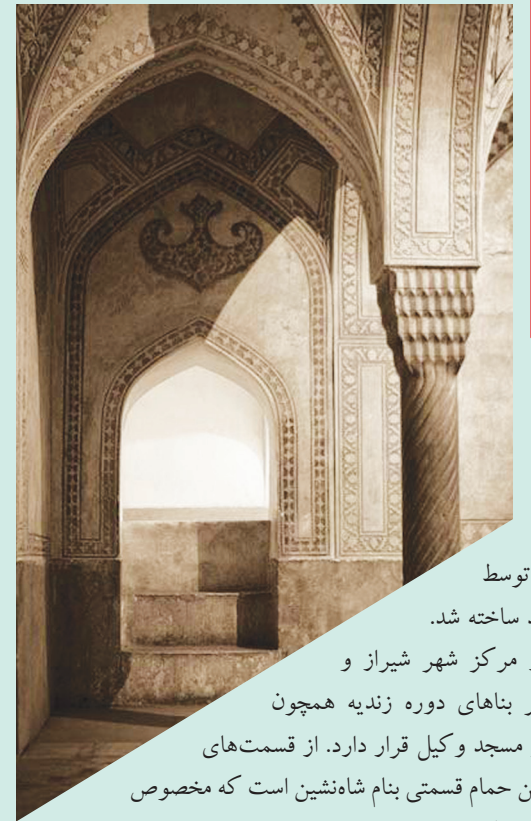

حمام وکیل

حمام وکیل در دوره زندیه توسط کریمخان زند ساخته شد. این حمام در مرکز شهر شیراز و نزدیک دیگر بناهای دوره زندیه همچون بازار وکیل و مسجد وکیل قرار دارد. از قسمت‌های جالب توجه این حمام قسمتی بنام شاه‌نشین است که مخصوص استفاده شاه بوده است.

این بنا در غرب مسجد وکیل ساخته شده است. این حمام بزرگ از پیشرفته‌ترین اصول معماری زمان خود برخوردار بوده است. برای مثال، ورودی حمام کوچک است و با شیبی ملایم به هشتی ورودی که پایین‌تر از سطح زمین قرار دارد می‌رسد. ورودی به رختکن، زاویه‌دار ساخته شده و همه این ملاحظات برای این بوده است که از ورود سرما به داخل و از خروج گرما به خارج از حمام جلوگیری شود. سربینه حمام یک هشت‌ضلعی منظم است که هشت ستون یکپارچه سنگی در وسط سقفی گنبدی قرار گرفته‌اند. گرم‌خانه با سنگ‌فرش پوشیده شده است اما جالب‌توجه این که در زیر این سنگ‌فرش دالان‌های کم‌عرض و باریکی ساخته شده که هوای گرم و بخار آب در آن جریان می‌یافتند تا کف حمام زودتر گرم شود. در جنوب گرم‌خانه، خزینه قرار دارد که دو دیگ بزرگ برای گرم کردن آب داشته است. در دو طرف محوطه گرم‌خانه دو شاه‌نشین و در دو طرف خزینه دو حاکم‌نشین ساخته شده است. در وسط هر حاکم‌نشین نیز حوضی از سنگ مرمر دیده می‌شود. در زیر گنبد نقوش آهک‌بری زیبایی است که داستان‌های آن‌ها از مذهب، سنت، علائق و رویاهای مردم این دیار سرچشمه می‌گیرد.

پارک ملی بَمو

پارک ملی بَمو در شمال شهر شیراز قرار گرفته است و تقریباً با شهر، فاصله‌ای ندارد. کوه بَمو که پارک ملی نامش را از آن گرفته، از همه جای شیراز به‌خوبی دیده می‌شود. قله‌ی کوه که مرتفع‌ترین نقطه‌ی پارک نیز است، ۲۷۰۰ متر ارتفاع دارد. در سال ۱۳۴۱ بَمو منطقه‌ی ممنوعه اعلام گردید و وسعتی بیش از یک‌صد هزار هکتار داشت. بر اثر افزایش جمعیت و گسترش شهر شیراز، به‌تدریج از گستره‌ی این پارک کاسته شد. در سال ۱۳۴۶ منطقه‌ی ممنوعه بَمو به منطقه‌ی حفاظت شده تبدیل گردید که در آن موقع مساحت آن ۵۰ هزار هکتار بود. در سال ۱۳۴۹ بَمو به پارک حیات‌وحش و به دنبال آن به پارک ملی تبدیل شد؛ و وسعت آن به ۴۸ هزار هکتار تقلیل یافت. وسعت این پارک تا سال ۱۳۷۱ در حدود ۴۰ هزار هکتار بوده و شامل ۳ رشته‌کوه است که به‌موازات یکدیگر قرار داشته و از شرق به غرب، امتداد دارند. در میان این رشته‌کوه‌ها، دشت‌های باریکی قرار دارند که دریکی از آن‌ها باوجود وسعت کم، جمعیت قابل‌توجهی از آهو دیده می‌شود. در تپه‌ماهورهای وسیع و گسترده، در حدفاصل دشت و کوه، قوچ و میش فراوانی زندگی می‌کنند. همچنین پرتگاه‌های دامنه‌ی جنوبی کوه بَمو و دیگر مناطق صخره‌ای پارک، زیستگاه مناسبی برای بز و پازن است. گل‌های اشک یا لاله‌های واژگون و گل‌سنگ‌های صخره چسب زرد و پامچال از زیباترین گل‌هایی هستند که زودتر از همه‌ی گل‌ها در این منطقه، خبر از آمدن بهار می‌دهند. همچنین شقایق شیراز از دیگر گل‌های این پارک است. پستانداران وحشی این پارک جز آهو، قوچ و میش، بز و پازن که به آن‌ها اشاره شد شامل: پلنگ، کفتار، روباه، گرگ، گربه‌ی وحشی، تشی (جوجه تیغی) است و پرندگانی چون هما، دال، عقاب طلایی، تیهو، کبک و کورک سینه سیاه از گونه‌های بومی و شاهین و بالابان از پرندگان و گونه‌های مهاجر زمستان‌گذر و گنجشک خاکی، چکچک ابلق جنوبی و بادخورک کوچک از گونه‌هایی هستند که تابستان‌ها میهمان این پارکند. این پارک ملی دارای ۱۱۲ گونه دوزیست ۶۹ گونه پرنده و ۲۱ گونه پستاندار، ۱۹ گونه خزنده و ۳ گونه دوزیست و همچنین گونه‌های مختلف گیاهی است.

از شهرهای بزرگ منطقه، شهر شیراز در جانب جنوبی و زَرَقان در جانب شمالی آن واقع است. عشایر عرب خمسه در آبادی‌های کوچک پیرامون آن ساکن شده‌اند و به زراعت و باغداری (انگورکاری دیم) و دامداری مشغول هستند.

بَمو ادامه ارتفاعات سلسله جبال زاگرس است. منطقه‌ای است کوهستانی و تپه‌ماهوری که از شهر به‌خوبی دیده می‌شود و که در آن ۳ رشته‌کوه از شرق به غرب امتداد دارد. بلندترین قله آن کل اسد با ارتفاع ۲۷۰۰ متر و پایین‌ترین ارتفاع آن ۱۵۵۰ متر است. این رشته‌کوه در مشرق به ارتفاعات خرمن کوه و در جنوب با دریاچه بختگان مرتبط است. رشته‌کوه بَمو، دشت شیراز را از دشت مرودشت جدا می‌کند.

گردنه‌های آب باریک و باجگاه در مسیر راه شیراز-اصفهان در جانب شمال غربی رشته‌کوه قرار دارد.

آب رکن‌آباد از معروف‌ترین جویبارهای شیراز که حافظ به آن اشاره می‌کند در قسمت غربی این کوه واقع شده است. بند امیر در جانب شمال شرقی آن قرار گرفته و راه قدیمی شیراز از جنوب شرقی رشته‌کوه می‌گذرد و تنگ الله اکبر (با دروازه قرآن در آن) مشرف بر شیراز در جانب جنوبی آن واقع است.

در میان این رشته‌کوه‌ها، دشت‌های باریکی قرار دارند که دریکی از آن‌ها باوجود وسعت کم، جمعیت قابل‌توجهی از آهو دیده می‌شود. در تپه‌ماهورهای وسیع و گسترده در حدفاصل دشت و کوه، قوچ و میش فراوان دیده می‌شود. پرتگاه‌های دامنه جنوبی کوه بَمو و دیگر مناطق صخره‌ای پارک، زیستگاه مناسبی برای بز و پازن است.

از نظر شمار حیوانات و تنوع حیات‌وحش، این پارک بعد از پارک‌های ملی گلستان و ارومیه در مقام سوم اهمیت قرار دارد؛ اما متأسفانه چندان شناخته‌شده نیست.

هرچند در نظر اول به نظر می‌رسد شناختن چنین مناطقی توسط شکارچیان و قاچاقچیان می‌تواند به بکر ماندن آن کمک بیشتری کند.

به اعتقاد برخی محققان محیط‌زیست هر چه آگاهی و اطلاعات مردم از این مناطق کمتر باشد تعرض و دست‌اندازی به آن‌ها هم کمتر خواهد شد، اما باید دانست فرهنگ‌سازی برای حفاظت، شرط اولیه شناساندن این مناطق میان عموم مردم است

این منطقه به وسعت ۱۰۰ هزار هکتار از سال ۱۳۴۱ منطقه ممنوعه اعلام شد و وسعت آن به دلیل افزایش جمعیت و گسترش شهر شیراز به ۵۰ هزار هکتار کاهش یافت. در سال ۱۳۴۶ منطقه حفاظت‌شده گردید و سال ۱۳۴۹ به پارک حیات‌وحش و سپس به پارک ملی بَمو تبدیل و در حال حاضر ۴۸ هزار هکتار وسعت دارد. این پارک با ۱۵۰ گونه پستاندار، ۸۱ گونه پرنده؛ ۲۴ گونه خزنده و ۳ گونه دوزیست و ۳۵۰ گونه گیاهی گنجه‌های منحصربه‌فرد در ایران است و این آمارها بیانگر تنوع زیستی بسیار بالا و اهمیت حفظ ذخایر ژنتیکی است. اردیبهشت‌ماه فصل زایش در این منطقه است.

در وسعتی حدود ۴۸ هزار هکتار که حدود چهل، پنجاه سال قرق شده، می‌توان واقعتی از سرسبزی و حیات طبیعی را دید که هیچ گل‌های از گاو و گوسفند از آن گذر نکرده و طبیعت بکر و دست‌نخورده آن نشان از روزگاران دیرین دشت‌های وسیع اطراف شیراز دارد. دمای هوا در تابستان ۳۴ درجه سانتی‌گراد و در زمستان کمتر از ۳ درجه است. منطقه‌ای استپی و نیمه استپی که نیمی از آن باکم آبی مواجه است و حدود ۴۰۰ میلی‌متر بارندگی در طول سال دارد. در پارک ملی بَمو چشمه‌های فراوانی با پراکندگی مناسب روان است. از آب برخی از چشمه‌ها در گذشته جهت کشاورزی استفاده می‌شده است. میزان خشک‌سالی در سال‌های اخیر به حدی بوده که چشمه چرو که در سال‌های نه‌چندان دور به‌صورت آبشارهای متعدد در دل کوه جریان داشت حالا به شکل جوی باریکی از آب در آمده است.

برخی منابع مورد استفاده در این گزارش:
<http://bamu.mihanblog.com>
<http://flyclub.us>
<http://www.irandeserts.com>
<http://ali-f.blogfa.com>
<http://fa.wikipedia.org>
<http://www.hamshahrionline.ir/details/202935>
<http://hakimzadeh.blogfa.com/post-85.aspx>